

HE 165/2022 vp.
Toiminnanjohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Kirjallinen asiantuntijalausunto
MmV 7.10.2022

HE 165/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskeviksi laeiksi

Lakipaketti on enimmäkseen maatalouden CAP-ratkaisujen teknistä toimeenpanoa: se täsmentää ohjelman sisällön hallinnollisia kehyksiä. Se jatkaa päälinjoiltaan päättyvän ohjelmakauden säännöksiä. Lisäksi monet käytännön asiat tarkentuvat vasta asetuksissa. Tällainen on esimerkiksi klassinen keskustelu siitä pitääkö ojanpientareilta jatkossakin poistaa pajut yms., joista olisi hyötyä pölyttäjille ja linnuille.

Ympäristön kannalta Suomen CAP-kokonaisuus jäi torsoksi. Sillä ei edistetä riittävästi keskeisiä ympäristötavoitteita, kuten luonnon köyhtymisen pysäyttäminen, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen sekä vesien hyvä tila. Se ei vastaa EU:n biodiversiteettistrategian ja Pelloilta pöytään -aloitteen tavoitteisiin. Syynä ovat varsinkin ehdollisuuden ja ekojärjestelmän karsiminen minimiin sekä ympäristörahoituksen riittämättömyys. Nyt siirretään niiden monien vuodelle 2030 asetettujen tavoitteiden saavuttamista vuoden 2027 jälkeiseen aikaan, jolloin tulee jo aivan liian kiire.

CAP-kokonaisuudella ei myöskään ratkaista Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan paljastamia maatalouden kestävyysongelmia, kuten riippuvuus keinolannoitteista, kemikaaleista ja fossiilista polttoaineista. Vaikka ohjelmaan tehtiin Komission vaatimuksesta loppusuoralla pieniä täsmennyksiä, se ei muuta ohjelman kokonaisvaikutuksia: Nyt menetetään seitsemän vuotta ja monta miljardia euroa.

Näitä rakenteellisia asioita ei voi juurikaan tällä lakipaketilla nyt parantaa. Niihin tulee palata muun muassa kotimaisen ympäristörahoituksen kehittämisessä ja seuraavan ohjelmakauden valmistelussa.

Pari yksityiskohtaa

Laki Euroopan unionin suorista viljelijäetuista 8 § Pysyvien nurmien turva on yksi ns. ikuisuusasioista. Natura-alueiden lisäksi on luonnonarvoiltaan arvokkaita maatalousmaita (ns. High Nature Value farmland), joiden sisällyttämistä ennallistamisvelvoitteeseen tulisi harkita.

Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista 8 § Luonnonhaittakorvauksen minimipinta-alan nostamista kolmesta hehtaarista viiteen hehtaariin nyt saaristoalueillakin on perusteltu yhdenmukaisuudella. Näitä tiloja ei ole paljon: HE:n mukaan vain 17. Niille voisi sallia poikkeuksen saariston perinnemaisemien vaalimisen takia.